

De meest gestelde vragen over pleegzorg

Inhoud

 Algemeen	4
 Het pleegkind	10
 Pleegouder worden	16
 De juiste pleegouders zoeken voor een pleegkind	22
 De zorg voor een pleegkind	27
 Ouders en familie van een pleegkind	33
 Afscheid	37
 Zakelijke en juridische informatie	40

Pleegzorg Nederland heeft een brochurereeks over pleegzorgvarianten en belangrijke thema's met de volgende titels:

- Deeltijd pleegzorg
- Pleegzorg voor langere tijd
- Netwerkpleegzorg (brochure)
- Adoptie en pleegzorg - Zorgen voor een kind van een ander
- Gaat uw kind bij pleegouders wonen? (brochure voor ouders)
- Vraag maar raak! Wat wij willen weten over pleegzorg (brochure voor (pleeg-)kinderen van 8 - 14 jaar)

Deze brochures kunt u lezen op www.pleegzorg.nl

Inleiding

Deze brochure geeft antwoord op de meest gestelde vragen over pleegzorg. De vragen zijn onderverdeeld in een aantal rubrieken waarin pleegzorg van verschillende kanten wordt belicht. De brochure is bedoeld voor aspirant-pleegouders. Er komen veel vragen aan bod die u kunnen helpen bij de keuze om pleegouder te worden. Bijvoorbeeld: welke gevolgen heeft de zorg voor een pleegkind voor u en uw gezinsleden? Welke kinderen maken van pleegzorg gebruik? Welke rol spelen ouders en familie voor een pleegkind? En tot slot: hoe is pleegzorg georganiseerd?

De informatie is ook interessant voor andere belangstellenden. Bijvoorbeeld voor leraren die een pleegkind op school krijgen, of voor leiding of medewerkers in de kinderopvang. Ook bevat de brochure nuttige informatie voor een spreekbeurt of werkstuk. Meer informatie is te vinden op de website van Pleegzorg Nederland: www.pleegzorg.nl. Lees hier ook ervaringsverhalen van pleegouders.

Algemeen

Wat is pleegzorg?

Hoe lang blijft een pleegkind?

Kan een kind niet beter thuis geholpen worden?

Als een kind bij bekenden gaat wonen, is dat dan ook pleegzorg?

Welke vormen van pleegzorg zijn er?

Wat is het verschil tussen adoptie en pleegzorg?

Wat is pleegzorg?

Soms kan een kind even niet meer thuis wonen. Bijvoorbeeld omdat de ouders op dat moment niet voor hun kind kunnen zorgen of omdat het niet goed gaat tussen de ouders en het kind. Als het kind dan (tijdelijk) bij een ander gaat wonen, noemen we dat pleegzorg. Hiervoor is de gemeente waar het kind woont verantwoordelijk. Daarnaast heeft de kinderrechter de bevoegdheid om een kind uit huis te plaatsen en te kiezen voor pleegzorg. In eerste instantie wordt altijd gekeken of het kind bij familie of bekenden kan wonen. Als dat niet mogelijk is, zoekt de pleegzorgorganisatie naar een passend pleeggezin in haar bestand.

Hoe lang blijft een pleegkind?

Pleegouders nemen tijdelijk de opvoeding en verzorging van een kind over van de ouders. Hoe lang een kind in een pleeggezin woont, is afhankelijk van wat het kind en de ouders nodig hebben. Soms is opvang voor een paar weken voldoende, maar afhankelijk van de thuissituatie kan het ook enkele jaren duren. Een aantal kinderen woont in een pleeggezin tot volwassenheid.

Kan een kind niet beter thuis geholpen worden?

Als er problemen zijn in een gezin, wordt eerst gekeken of deze thuis opgelost kunnen worden. Bijvoorbeeld door ouders opvoedingsondersteuning te bieden of het kind extra te begeleiden. Als deze hulp niet voldoende is en ouders de opvoeding toch niet (helemaal) zelfstandig aankunnen, of (gedrags)problemen van het kind een (te) grote invloed op het gezin hebben, wordt een andere oplossing gezocht, bijvoorbeeld pleegzorg. Pleegzorg, met name bij familie of bekenden, is de eerste keuze als een kind niet langer thuis kan wonen, omdat deze vorm van opvang het dichtst bij de natuurlijke gezinssituatie staat.

Sjef en Nita, crisisopvangouders:

“Dat onverwachte van crisisopvang ligt ons wel. Het is steeds weer spannend wat voor kind er komt. En na een moeilijke plaatsing is er altijd een periode om met ons eigen gezin tot rust te komen.”

Als een kind bij bekenden gaat wonen, is dat dan ook pleegzorg?

Voor kinderen is het natuurlijk prettig als ze opgevangen worden in een vertrouwde omgeving. Bij een bekende voelt het kind zich eerder op z'n gemak. Daarom wordt eerst in de eigen familie- en vriendenkring gezocht naar een geschikt pleeggezin. Dat kunnen een tante of een opa en oma zijn, maar ook een leraar van school of de ouders van een vriendje. Vaak wordt er een bijeenkomst georganiseerd waarin alle betrokkenen samen de mogelijkheden bespreken die er zijn om het kind te helpen. Als een kind bij bekenden gaat wonen dan kunnen betrokkenen dit onderling formeel regelen. Er is dan niet meteen sprake van pleegzorg. Is hulp en begeleiding gewenst, dan kan via de gemeente gevraagd worden om de opvang officieel te regelen via een pleegzorgorganisatie. Als er in de eigen omgeving geen oplossing gevonden wordt, wordt verder gezocht in het pleegouderbestand van de pleegzorgorganisatie.

Welke vormen van pleegzorg zijn er?

Soms zijn een kind en/of de ouders gebaat bij een regelmatige 'rustperiode', even weg van de problemen thuis. Plaatsing in een **weekend- of vakantiepleeggezin** kan dan uitkomst bieden.

Deze vorm van pleegzorg wordt ook ingezet voor kinderen uit een behandel- of woongroep, zodat zij af en toe een normale gezinssituatie meemaken.

Een kind dat plotseling uit huis geplaatst moet worden, kan in een **crisispleeggezin** worden opgevangen. In deze periode, die enkele dagen tot een aantal weken kan duren, wordt gekeken wat de beste vervolgoplossing is.

Marit, pleegmoeder:

A photograph showing a woman with dark hair, wearing a purple jacket, hugging a young girl with curly blonde hair. They are both smiling and looking down at each other. The background shows a fence and some buildings.

“Omgaan met de ouders van het pleegkind. Voordat we ons hadden aangemeld als pleeggezin leek dat ons nog het moeilijkst. Je hebt toch een beeld van ouders die niet goed voor hun kinderen zorgen. In het begin nam ik ze dat ook kwalijk. Ramon was ons eerste pleegkind. Een leuk mannetje van 8 jaar. Toen onze pleegzorgbegeleider vroeg of we Ramon wilden opvangen, vertelde hij erbij dat Ramon uiteindelijk weer terug zou gaan naar zijn moeder. Voordat het zover was, zou er echter nog veel werk verzet moeten worden. Sharalee, de moeder van Ramon, was alleenstaand en erg jong moeder geworden.

Als er meer tijd nodig is voordat een kind weer thuis kan wonen, wordt als eerste bekeken of het kind langer bij de crisisopvangpleegouders kan blijven wonen of dat doorplaatsing naar een pleeggezin voor langere tijd gewenst is. De duur kan variëren van een maand tot enkele jaren. Als er geen vooruitzichten zijn dat het kind weer thuis kan wonen, kan een pleeggezin een plaats bieden waar het kind verder op kan groeien.

Ze had eigenlijk nooit geleerd wat het betekent om een kind te hebben. Aan ons werd gevraagd om Sharalee te helpen het contact met haar zoon weer op te bouwen. Samen met Sharalee en onze begeleider hebben we daar een plan voor gemaakt. En als we er niet uitkwamen konden we altijd onze pleegzorgbegeleider bellen. Sharalee kwam na schooltijd bij ons langs om samen thee te drinken. Zo kon Ramon z'n schoolverhalen ook aan haar kwijt. Na een paar keer ging ik tijdens deze bezoeken klusjes in huis doen, zodat Sharalee en Ramon met z'n tweeën waren. De volgende stap was dat Sharalee haar zoon ging ophalen van voetbal. Gaandeweg

leerde ze steeds meer verantwoordelijkheid te nemen voor Ramon. Na een half jaar ging hij regelmatig bij zijn moeder logeren en uiteindelijk ging hij weer bij haar wonen. We hebben nog steeds contact en steunen Sharalee als ze ergens mee zit. Gelukkig gaat het nu heel goed met hen. En wij zijn anders gaan denken over de ouders van pleegkinderen.”

Hulpverleners of opvoeden?

Het uitgangspunt van pleegzorg is dat een kind indien mogelijk weer bij zijn of haar ouders gaat wonen. Bij elk kind dat voor pleegzorg wordt aangemeld, wordt daarom bekeken wat de mogelijk heden hiervoor zijn. Op basis daarvan wordt bepaald naar wat voor pleeggezin het kind gaat. Moet het kind, bijvoorbeeld door ziekte van één van de ouders, een paar weken opgevangen worden en kan het daarna terug naar huis? Of moeten de eigen ouders eerst hun problemen oplossen of hun gedrag veranderen voordat hun kind weer thuis kan wonen? En welke hulp hebben ze daarbij nodig? We spreken van de ‘hulpverleningsvariant’ wanneer na plaatsing van een kind in een pleeggezin wordt ge-

werkt aan terugplaatsing naar de eigen ouders. Pleegouders en hulpverleners helpen het kind en de ouders op weg, zodat ze het vervolgens zelf weer aankunnen. De duur van zo’n plaatsing varieert van een paar maanden tot enkele jaren. In een aantal gevallen moet geconcludeerd worden dat een kind niet meer bij de eigen ouders kan gaan wonen. Dan wordt er een pleeggezin gezocht waar het kind op kan groeien. Dit wordt de ‘opvoedingsvariant’ genoemd: pleegouders nemen de verantwoordelijkheid op zich om het kind op te voeden totdat het meerderjarig is. Bij deze variant spelen de eigen ouders vaak nog wel een belangrijke rol, maar zal het kind niet meer bij hen gaan wonen.

Piet en Annie, die voor langere tijd voor hun kleindochter Dagmar (5 jaar) zorgen:

“We hadden niet verwacht dat we op onze leeftijd nog kleine kinderen thuis zouden hebben. Maar we zijn blij dat we dit voor ons kleinkind kunnen doen.”

Wat is het verschil tussen adoptie en pleegzorg?

Bij adoptie worden mensen wettelijk de ouders van een kind. Het kind krijgt de achternaam van de adoptieouders. Een kind wordt juridisch familie van de adoptieouders. Een pleegkind wordt nooit juridisch familie. Bovendien voed je als pleegouder een pleegkind nooit alleen op. Er zijn altijd anderen bij betrokken, zoals de eigen ouders, de jeugdbeschermer en de pleegzorgbegeleider. Waar mogelijk wordt er naartoe gewerkt dat het pleegkind ook weer gewoon thuis bij zijn ouders kan gaan wonen.

Het pleegkind

Om wat voor kinderen gaat het?

Zijn pleegkinderen moeilijk?

Waarom gaan sommige kinderen naar een (behandel)groep?

Is een kind blij als het naar een pleeggezin kan?

Kan een kind met een beperking bij pleegouders wonen?

Om wat voor kinderen gaat het?

Pleegkinderen zijn jongens en meisjes van 0 tot 18 jaar. Het zijn gewone kinderen, maar wel vaak kinderen die veel hebben meegemaakt en veel tekort zijn gekomen.

Het gaat altijd om kinderen die in Nederland wonen. Sommige pleegkinderen hebben een lichamelijke of verstandelijke beperking, zijn moeilijk lerend of hebben gedragsproblemen. Soms wordt voor broers en zussen een gezin gezocht waar ze samen terecht kunnen. Op bladzijde 13 staat een aantal voorbeelden van kinderen die bij pleegouders wonen.

Zijn pleegkinderen moeilijk?

Elk pleegkind neemt zijn of haar eigen achtergrond mee en elk kind reageert anders op alle veranderingen. Pleegkinderen vragen aandacht, misschien wel meer of anders dan andere kinderen. De een wordt angstig of brutaal, de ander trekt zich terug of gaat door alsof er niets aan de hand is.

Alle pleegkinderen hebben een afscheid achter de rug; zij kunnen niet meer bij hun ouders wonen. Soms zijn ze hun vrienden en bekenden kwijt en moeten ze van school veranderen. In bepaalde opzichten lopen ze achter op kinderen van hun eigen leeftijd. In andere opzichten hebben ze vaak al meer meegemaakt dan volwassenen. Pleegkinderen zijn echter vooral kinderen. Net als alle kinderen gaan ze naar school, willen ze graag buiten spelen en gedragen ze zich soms als pubers.

Gerrie, pleegmoeder:

“De eerste dag dat Deborah bij ons kwam was het voor ons allemaal erg onwennig. Probeer maar eens ‘zo normaal mogelijk’ te doen als er een kind in je huis rondloopt dat je nog niet kent. Gelukkig was dat gevoel al na een paar dagen voorbij.”

Waarom gaan sommige kinderen naar een (behandel)groep?

Het lijkt onvoorstelbaar dat het voor een kind soms beter is om niet in een gezinssituatie te wonen. Toch zijn er redenen om te kiezen voor plaatsing in een (behandel)groep. Bijvoorbeeld omdat kinderen ernstige gedragsproblemen of hechtingsproblemen hebben waar een professionele behandeling voor nodig is. Of omdat ze in de anonimiteit van een groep beter functioneren dan in een gezin. Jongeren met ernstige gedragsproblemen die zich aan de noodzakelijke behandeling dreigen te onttrekken, kunnen tijdelijk, gedurende dag en nacht, in gesloten jeugdzorg worden geplaatst.

Is een kind blij als het naar een pleeggezin kan?

De meeste kinderen hebben gemengde gevoelens als ze naar een pleeggezin gaan. Aan de ene kant kan er aan een nare situatie een einde komen. Aan de andere kant is er onzekerheid en verdriet en blijven ze loyaal aan hun ouders. Voor een kind is het moeilijk om niet meer bij de eigen ouders te wonen. Het weet niet wat er gaat gebeuren, hoe de nieuwe pleegouders en eventuele andere kinderen in het gezin zullen zijn. Dat kan een kind boos, opstandig, verdrietig of onzeker maken. Veel pleegkinderen doen in het begin erg hun best om zich aan te passen aan de nieuwe situatie. Pleegouders kijken vaak uit naar de komst van een pleegkind. Voor het pleegkind is het prettig als de normale gang van zaken in uw gezin zo veel mogelijk doorgaat. Het is fijn als u hem of haar de gelegenheid geeft om even de kat uit de boom te kijken en te wennen. Laat weten dat het kind welkom is, maar verwacht niet dat het zonder meer blijdschap zal tonen; hij of zij is tenslotte net uit zijn vertrouwde omgeving weggehaald.

Om wat voor kinderen gaat het?

Raffie is 6 jaar en woont al drie jaar in een pleeggezin. Hij is drugsverslaafd geboren en als baby ernstig verwaarloosd. Zijn ouders kunnen niet meer voor hem zorgen. Hij zal in het pleeggezin blijven wonen en daar verder opgroeien.

Lindy is 8 jaar en heeft het Downsyndroom. Lindy vraagt veel energie en aandacht en haar broertjes en zusjes komen dit daardoor nogal eens tekort. Daarom gaat Lindy om de week een weekend naar een pleeggezin.

Charmaine en Ashley, een tweeling van 6 maanden, zijn uit huis gehaald na meldingen van kindermishandeling. Zij worden nu opgevangen in een pleeggezin. Hun opa en oma willen voor de kinderen gaan zorgen en worden daar nu op voorbereid.

Ruud is 11 jaar en komt uit een gezin van zes kinderen. Vanwege de vele problemen in het gezin startte de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek. Door alle problemen werd Ruud erg angstig en kreeg hij ernstige gedragsproblemen. Voor hem is twee weken geleden met spoed een gezin gezocht

waar hij een tijdje kan blijven. Hij woont nu bij een leraar van zijn school, zijn broertjes en zusjes wonen nog thuis.

Leah is net 4 geworden en heeft ADHD. Om dit een beetje in de hand te houden, heeft ze veel structuur en duidelijkheid nodig. Haar alleenstaande moeder kon de zorg niet aan. Leah woont sinds een jaar bij een pleeggezin in de buurt van haar moeder.

Nelson is een Surinaamse jongen van 13 jaar. Van zijn derde tot vijfde jaar heeft hij in een (behandel) groep gewoond. Daarna is hij bij een pleeggezin gaan wonen. Zijn ouders zijn verstandelijk beperkt en kunnen de verantwoordelijkheid voor Nelsons opvoeding niet aan.

Nazli is een meisje van 16. Ze is van huis weggelopen omdat ze de regels van haar (Marokkaanse) ouders te streng vond. Ze wordt nu opgevangen in een crisispleeggezin. Ondertussen vinden er gesprekken plaats met Nazli en haar ouders, om te kijken of ze binnenkort weer naar huis kan.

Kan een kind met een beperking bij pleegouders wonen?

De opvoeding van een kind met een beperking vraagt meestal extra verzorging en aandacht van ouders. Ook de fysieke zorg voor een kind met een beperking kan voor ouders te zwaar zijn. Juist kinderen met een beperking zijn gebaat bij aandacht van vertrouwde opvoeders. Voor deze kinderen wordt dan ook bij voorkeur een pleeggezin voor langere tijd gezocht. Voor andere ouders is het voldoende als het kind regelmatig een weekend naar een pleeggezin kan. Bij een beperking kunt u denken aan een ontwikkelingsachterstand, een verstandelijke beperking, autisme of een lichamelijke beperking, bijvoorbeeld een spastisch kind. De William Schrikker Groep is een organisatie die gespecialiseerd is in de hulp aan pleegkinderen met een beperking. Meer informatie staat op hun website, www.williamschrikker.nl.

Sacha (15 jaar), pleegkind van Corrie en Dirk:

“Toen ik acht was, zijn mijn broer en ik door de kinderscherming bij mijn vader weggehaald. M'n moeder is overleden toen ik vier was. M'n vader kon niet goed voor ons zorgen. We waren heel vaak alleen thuis en moesten voor onszelf zorgen. Voordat we bij Corrie en Dirk terechtkwamen, hebben we een half jaar in een ander gezin gewoond. Mijn broer en ik wilden per se bij elkaar blijven en daarom duurde het zo lang voordat er een gezin gevonden was waar we konden wonen. In het begin moesten we echt heel erg wennen bij Corrie en Dirk. Ze hadden allerlei regels die we niet kenden, aten heel andere dingen en ze waren best streng vond ik. En

Welke rechten hebben pleegkinderen?

Net als volwassenen hebben ook kinderen rechten. Het recht om veilig op te groeien bijvoorbeeld, en het recht op onderwijs. Pleegkinderen hebben daarnaast ook nog specifieke rechten:

Recht op informatie. Pleegkinderen hebben het recht om te horen wat voor besluiten volwassenen over hen nemen. Ook hebben ze recht op informatie over hun ouders en familie.

Recht op privacy. Pleegouders en hulpverleners mogen niet zomaar alles over een pleegkind aan iedereen vertellen. Ze mogen wel zonder toestemming van het kind informatie doorgeven aan andere hulpverleners die betrokken zijn bij de hulpverlening.

Recht op contact met familie. Al woont een pleegkind niet thuis, het heeft wel recht op contact met ouders, broers en zussen en opa's en oma's. Pleegkinderen die vroeger bij (andere) pleegouders hebben gewoond, hebben ook recht op contact met hen.

Recht op dossierinzage. Een pleegkind van 12 jaar of ouder heeft het recht rapporten die over hem

of haar geschreven zijn en andere informatie uit het dossier te bekijken.

Recht om je eigen mening te geven. Pleegkinderen mogen zeggen wat ze van de hulpverlening vinden en wat er volgens hen zou moeten gebeuren.

Recht om een klacht in te dienen. Pleegkinderen kunnen een klacht indienen als ze vinden dat hulpverleners of pleegouders hen niet goed behandelen. Er wordt wel verwacht dat er eerst geprobeerd is om het probleem uit te praten met degene waar de klacht over gaat.

Vertrouwenspersoon. Pleegkinderen hebben het recht om te praten met een vertrouwenspersoon als zij bijvoorbeeld problemen hebben met een hulpverlener of organisatie, of een klacht hebben.

Meer informatie over de rechten van pleegkinderen staat in de brochure 'Vraag maar raak'.

we kwamen in een heel ander deel van de stad terecht. Ik moest naar een andere school en met de bus naar de voetbalclub. Ik miste de kinderen uit mijn oude straat. We wonen hier nu al weer zeven jaar. Ondertussen zijn we natuurlijk helemaal gewend. Eigenlijk zijn we een heel normaal gezin geworden. We zien mijn vader nog wel regelmatig, maar 'thuis' is voor mij bij Corrie en Dirk."

Henk, pleegvader

"Marty heeft een verstandelijke beperking. Veel mensen vragen ons waar we aan begonnen zijn, om hem in ons gezin op te nemen. Ze hebben niet in de gaten hoeveel je er voor terugkrijgt. Het is een heerlijk joch!"

Pleegouder worden

Kan iedereen pleegouder worden?

Kun je ook pleegouder worden als je zelf geen kinderen hebt?

Is pleegouderschap te combineren met een baan?

Welke eisen worden aan pleegouders gesteld?

Hoe kun je je voorbereiden op het pleegouderschap?

Hoe lang duurt het om pleegouder te worden?

Verandert er veel in je eigen gezin als er een pleegkind komt?

Wat voor invloed heeft pleegzorg op het eigen gezin en diens omgeving?

Kan het voor de eigen kinderen moeilijk zijn als er een pleegkind komt?

Hoe kun je je eigen kinderen het beste voorbereiden?

Kan iedereen pleegouder worden?

Als u pleegouder wilt worden, moet u aan een aantal voorwaarden voldoen. U dient minimaal 21 jaar te zijn. Daarnaast is een verklaring van geen bezwaar van de Raad voor de Kinderbescherming (een uitgebreide verklaring omtrent gedrag) vereist. De pleegzorgorganisatie vraagt uw toestemming om deze verklaring voor u aan te vragen. Tot slot dient uw leefsituatie stabiel te zijn. Wat betreft de samenstelling van uw gezin zijn er geen voorwaarden. U hoeft geen traditioneel gezin te hebben. Alleenstaanden of twee vrouwen/mannen kunnen pleegouder(s) worden. Het is wel belangrijk dat u een kind structuur, warmte en veiligheid kunt bieden. En dat u tijd en ruimte heeft om voor een pleegkind te zorgen.

Kun je pleegouder worden als je zelf geen kinderen hebt?

Ja, ook mensen zonder kinderen komen in aanmerking om pleegouder te worden. Voor ieder pleegkind is een ander gezin nodig. Soms wordt juist een gezin zonder kinderen gezocht, zodat het pleegkind bijvoorbeeld extra veel aandacht kan krijgen van de pleegouder(s) of zich niet bedreigd hoeft te voelen door andere kinderen.

Is pleegouderschap te combineren met een baan?

Ja, weekend- en vakantieopvang zijn bijvoorbeeld goed te combineren met een baan. U kunt ook denken aan schoolgaande kinderen of jongeren waarvoor u niet de hele dag thuis hoeft te zijn. In bepaalde gevallen kunt u kinderopvang inschakelen.

Hind, pleegmoeder:

“Als een crisispleegkind bij ons weggaat, beginnen onze kinderen al gauw te vragen wanneer er weer een pleegkind komt. Dat ze dingen moeten delen en soms met problemen geconfronteerd worden, is een normaal onderdeel van hun leven geworden.”

Welke eisen worden aan pleegouders gesteld?

De opvoeding van pleegkinderen vraagt veel van volwassenen. Het is belangrijk dat pleegouders een pleegkind een stabiele en veilige plek kunnen bieden en dat zij bereid zijn in de opvoeding samen te werken met de ouders van het pleegkind, de verantwoordelijke pleegzorgbegeleider en bijvoorbeeld een jeugdbeschermers. Pleegouders kunnen te maken krijgen met gedragsproblemen. Pleegkinderen hebben vaak veel meegemaakt en dat heeft zijn weerslag op hun gedrag. Het is belangrijk dat pleegouders daarmee kunnen omgaan en advies durven vragen aan de pleegzorgbegeleider.

Hoe kun je je voorbereiden op het pleegouderschap?

Voor een weloverwogen keuze om pleegouder te worden, neemt u contact op met de (regionale) pleegzorgorganisatie. Meestal is de eerste stap een voorlichtingsavond bijwonen. Daarna volgt een voorbereidingsprogramma. Dit programma is bedoeld om samen met andere aspirant-pleegouders te ervaren wat pleegzorg inhoudt. Anderzijds kan de pleegzorgorganisatie inschatten of u hiervoor geschikt bent. Ook vindt er een aantal gesprekken bij u thuis plaats.

Hoe lang duurt het om pleegouder te worden?

De duur van het voortraject verschilt per regio, maar gemiddeld moet u rekening houden met een periode van ongeveer vier tot zeven maanden. Na het afronden van het voorbereidingstraject en de acceptatie als pleegouder kan het nog korte of langere tijd duren voor er een pleegkind bij u geplaatst wordt. Er wordt zorgvuldig gekeken welk pleeggezin het beste aansluit bij het kind.

Brenda, crisispleegmoeder:

“Pleegouder worden? Waar begin je aan? Knap hoor! De ellende van een ander in huis halen. Heb je het niet druk genoeg? Zijn je eigen kinderen niet jaloers? Zomaar wat opmerkingen als je vertelt dat je pleegouder wilt worden. Toch begonnen we vol goede moed en met hooggespannen verwachtingen aan het voorbereidingsprogramma. Binnen de kortste keren stonden we zelf ook met beide benen op de grond. Wat nou kinderen gelukkig maken? Er is toch geen kind dat er op zit te wachten om thuis te vertrekken. Wat verbeelden wij ons wel dat we in staat zijn het kind van een ander op te

Verandert er veel in je eigen gezin als er een pleegkind komt?

Een pleegkind opnemen in uw gezin betekent meer dan een extra bord op tafel. Dingen die voor u en uw gezin heel normaal zijn, kunnen voor een pleegkind vreemd zijn. Pleegkinderen kunnen andere dingen nodig hebben dan uw eigen kinderen. Voor pleegkinderen zijn duidelijkheid en een stabiele leefsituatie belangrijk en dat vraagt soms de nodige aanpassingen. Als er een pleegkind in uw gezin komt, veranderen er dingen, maar uw gezin is daarbij altijd de basis.

voeden. Zelf vertrouwt u de kind toch ook niet aan een ander toe; je weet tenslotte zelf het beste wat goed is voor je kind. We hebben het voorbereidingsprogramma afgesloten en waren vastbesloten dat ons eerste pleegkind welkom was. Na een voorzichtig begin als weekendpleegouder zijn we inmiddels crisispleeggezin voor voornamelijk pubers. Knap? Hoe kom je daar nou bij. Ellende? Wat is ellende als je een kind wat rust, structuur en zorg geeft. Druk? Dat geldt toch voor iedereen tegenwoordig. Onze eigen kinderen jaloers? Wanneer een plaatsing is afgelopen is hun eerste vraag: 'wanneer

komt er weer een pleegkind?' Onze ervaring na vijf jaar pleegouderschap is dat het iets toevoegt aan ons leven. Onze kinderen leren dat het niet bij alle kinderen op rolletjes loopt. De mooiste uitspraak kwam van mijn dochter. Na een niet helemaal vlekkeloos verlopen plaatsing hadden we het er in ons gezin over of het desbetreffende pleegkind nog terug kon komen. Onze dochter van twaalf zei toen: 'Mam, iedereen verdient toch een tweede kans in het leven.' Die tweede kans op een gezinsleven willen wij een kind graag geven."

Wat voor invloed heeft pleegzorg op het eigen gezin en diens omgeving?

De komst van een pleegkind heeft invloed op alle gezinsleden. Het is daarom belangrijk dat alle gezinsleden achter het opvangen van een pleegkind staan. Als u kinderen hebt die oud genoeg zijn, is het belangrijk de keuze om een pleegkind op te vangen met hen te bespreken. Datzelfde geldt voor familie en bekenden. Sommigen zullen positief reageren, anderen zullen uw beslissing misschien niet begrijpen. Het kan verstandig zijn uw omgeving te informeren, voor u de beslissing neemt om pleeggezin te worden.

Kan het voor de eigen kinderen moeilijk zijn als er een pleegkind komt?

Ja zeker, kinderen moeten er aan wennen dat pleegkinderen veel aandacht vragen van de pleegouders. Zij worden soms jaloers of onzeker. Sommige kinderen trekken zich stilletjes terug, anderen zullen duidelijk laten merken dat zij er ook nog zijn. Het is belangrijk om die gevoelens op te merken en ze serieus te nemen. Het is daarnaast goed dat kinderen van pleegouders ook dingen alleen met hun eigen ouders blijven doen. Zo merken ze dat het nieuwe gezinslid hun plaats niet heeft ingenomen en dat ze nog steeds belangrijk zijn.

Paul, pleegvader:

“We zijn vrienden kwijtgeraakt, mensen die niet begrepen dat wij naast onze eigen kinderen andere kinderen opvoeden, die dus ook meekomen op visite. Maar er is vooral hulp en vriendschap uit onverwachte hoeken gekomen.”

Hoe kun je je eigen kinderen het beste voorbereiden?

Het is belangrijk om kinderen, afhankelijk van hun leeftijd, te betrekken in uw keuze om pleeggezin te worden. Vanaf ongeveer zes jaar blijken kinderen heel goed te begrijpen wat hun ouders van plan zijn en wat pleegzorg is. U kunt met uw kinderen praten en hen uitleggen dat niet alle kinderen het geluk hebben om op te groeien in hun eigen gezin. En dat het belangrijk is om voor deze kinderen een plek in een ander gezin te vinden. Vertel de kinderen ook wat het voor hen concreet zal betekenen; een extra kind aan tafel, aandacht en soms speelgoed delen, maar ook iemand om mee te spelen. Dan kunnen zij, net als hun ouder, er naar toe groeien. Tijdens het voorbereidingstraject wordt ook aandacht besteed aan de betekenis van pleegzorg voor uw eigen kinderen, en hoe u hen het beste kunt voorbereiden op de komst van een pleegkind.

De juiste pleegouders zoeken voor een pleegkind

Wat gaat er aan een plaatsing van een pleegkind vooraf?

Kun je ook aangeven wat voor kind je wilt opvangen?

Kan een pleegkind in dezelfde leeftijd van een eigen kind geplaatst worden?

Hoe lang duurt het voordat er een pleegkind komt?

Hoe maak je kennis met een pleegkind?

Wat gaat er aan een plaatsing van een pleegkind vooraf?

Wanneer een kind bij een pleegzorgorganisatie wordt aangemeld, bekijkt men aan welke wensen en eisen pleegouders moeten voldoen. Dit gebeurt zoveel mogelijk in overleg met het kind en de ouders. In eerste instantie wordt binnen de familie en in de omgeving van het kind gezocht of er bekenden zijn die de zorg op zich willen en kunnen nemen. Als er in dit netwerk geen oplossing gevonden wordt, zoekt de pleegzorgorganisatie in haar pleegouderbestand naar het meest passende pleeggezin. Dit gebeurt op basis van de wensen en grenzen die pleegouders bij hun definitieve inschrijving hebben aangegeven. Hierbij spelen verschillende factoren een rol. Past een kind bijvoorbeeld binnen de gezinssamenstelling? Heeft het kind een allergie of beperking, waardoor er eisen aan de woonomgeving worden gesteld? Staan de pleegouders open voor de specifieke achtergrond en de problemen van dit kind? Wanneer er geschikte pleegouders gevonden zijn, kan kennisgemaakt worden.

Isabel, moeder van Juan (4 jaar), die om het andere weekend naar pleegouders gaat:

“Ik ben heel blij dat mijn zontje naar pleegouders gaat die ook Spaans spreken. Wij wonen nog niet zo lang in Nederland en Juan kan nog niet altijd in het Nederlands vertellen wat er is.”

Kun je ook aangeven wat voor kind je wilt opvangen?

Bij pleegzorg staat voorop wat voor het kind het beste is. Er wordt altijd geprobeerd pleegouders te vinden die zo goed mogelijk passen bij de vraag en achtergronden van een pleegkind. Andersom geldt dit natuurlijk ook. Als u pleegouder wilt worden, krijgt u een voorbereidingsprogramma aangeboden om tot een weloverwogen beslissing te komen. Deze beslissing gaat niet alleen over de vraag of u pleegouder wilt worden. Ook wordt besproken wat uw mogelijkheden en grenzen zijn met betrekking tot soorten pleegzorg en leeftijd en problematiek van een pleegkind. Daarnaast spelen ook persoonlijke aspecten een rol. Als u gelovig bent en bijvoorbeeld wilt dat een pleegkind mee naar de kerk of moskee gaat of halal eet, wordt hiermee rekening gehouden. Hetzelfde geldt voor de culturele achtergrond van pleegkinderen en pleegouders.

Kan een pleegkind in dezelfde leeftijd van een eigen kind geplaatst worden?

Bij de plaatsing van een pleegkind wordt meestal aangeraden om enig leeftijdsverschil met de eigen kinderen aan te houden. Het kan nadelen hebben als kinderen ongeveer even oud zijn. Voor ieder kind is het fijn een eigen plekje in het gezin te hebben. Een pleegkind kan door alles wat het heeft meegemaakt een achterstand hebben opgelopen in zijn of haar ontwikkeling. Het is voor een kind niet leuk steeds te merken dat het minder kan dan een leeftijdgenootje. Daarnaast kan het voor uw kinderen betekenen dat hun plekje in het eigen gezin minder duidelijk wordt en het pleegkind daardoor een bedreiging vormt.

Hoe lang duurt het voordat er een pleegkind komt?

Als u besluit pleegouder te worden, volgt u een voorbereidingsprogramma. Wanneer dit traject is afgerond en u geaccepteerd bent als pleegouder, kan er een kind bij u geplaatst worden. De wachttijd tussen acceptatie en het daadwerkelijk opvangen van een pleegkind is van een aantal factoren afhankelijk. Pleegzorg zoekt een plek die het beste aansluit bij de wensen en de situatie van het pleegkind. Daarbij wordt rekening gehouden met allerlei aspecten, zoals woonplaats, gezinssamenstelling, het soort pleegzorg, de specifieke problematiek en de wensen van de ouders en het kind (afhankelijk van de leeftijd). In het algemeen geldt: hoe meer mogelijkheden pleegouders kunnen bieden, hoe sneller er een kind bij hen geplaatst kan worden.

Hilde, bemiddelaar bij een pleegzorgorganisatie:

kind goed op zijn of haar plaats is. Ik moet met veel verschillende zaken rekening houden. Praktische zaken als woonplaats en gezinssamenstelling. Voor ieder kind zijn er ook specifieke wensen. Zo werd hier laatst een meisje aangemeld dat astmatisch is. Zij was heel gevoelig voor huisstof en huisdieren waren uit den boze. Gelukkig was er een pleeggezin beschikbaar met een zoon die astma heeft. Hun huis is daar helemaal op ingericht. Ze hebben ervaring hoe ze een kind kunnen helpen om goed met de ziekte om te gaan en ze raken zeker niet in paniek bij een astma-aanval.”

“Ieder kind dat hier aangemeld wordt, is voor mij een nieuwe puzzel. Ik vind het een uitdaging om in ons pleegouderbestand die mensen te vinden bij wie het

Hoe maak je kennis met een pleegkind?

In acute noodsituaties is er meestal geen gelegenheid om vooraf kennis te maken. Bij crisisopvang belt een hulpverlener op en staat enige uren later met het kind op de stoep. Bij de andere vormen van pleegzorg is er over het algemeen wel tijd voor een kennismaking. De hulpverlener komt eerst met het kind op bezoek of u bezoekt het kind in de eigen omgeving. Daarna komt het kind een keer spelen en blijft een nachtje slapen. Dit wordt langzaam uitgebreid. Er wordt ook kennism gemaakt met de ouders. Als alles goed verloopt en het 'klikt', wordt een datum afgesproken voor de definitieve plaatsing.

Mark (8 jaar), pleegkind:

“Mijn hamster was het enige dat ik voor mezelf had. Gelukkig mocht ik hem meenemen toen ik bij Ria en Agnes ging wonen.”

De zorg voor een pleegkind

- Is een pleegkind opvoeden anders dan een eigen kind opvoeden?**
- Hoe kun je een pleegkind helpen bij zijn ontwikkeling?**
- Kun je met een pleegkind net zo omgaan als met een eigen kind?**
- Naar welke school gaat een pleegkind en wie regelt dat?**
- Kan een pleegkind naar de kinderopvang?**
- Moet je speciale dingen doen met een pleegkind?**
- Is het erg als je je gaat hechten aan een pleegkind?**
- Wie ondersteunt de pleegouders?**
- Verloopt een plaatsing altijd goed?**

Is een pleegkind opvoeden anders dan een eigen kind opvoeden?

Ja, een pleegkind heeft veel meegemaakt voordat het bij pleegouders komt wonen. Dat heeft invloed op de houding en het gedrag van een kind. Een pleegkind kan door de omstandigheden bijvoorbeeld heel druk of juist in zichzelf gekeerd zijn. Een pleegouder heeft geen natuurlijke band met een pleegkind. Dat maakt dat een aantal dingen minder vanzelfsprekend is en anders voelt dan met eigen kinderen. Voor de meeste pleegkinderen is structuur in de opvoeding heel belangrijk, dat geeft hen veiligheid en vertrouwen.

Hoe kun je een pleegkind helpen bij zijn ontwikkeling?

Voor alle pleegkinderen is het belangrijk dat ze zich geaccepteerd voelen en dat er een band ontstaat met het pleeggezin. Daarbij gaat het niet alleen om acceptatie van het pleegkind, maar ook van zijn of haar ouders en familie. Vaak vragen pleegkinderen extra zorg en aandacht. Veel pleegkinderen zijn verdrietig en soms ook boos over hun verleden. U kunt een kind helpen door dit te accepteren. Het is ook belangrijk een pleegkind tijd en ruimte te geven om te wennen aan de nieuwe situatie. Door wat zij hebben meegemaakt, hebben pleegkinderen soms minder vertrouwen in zichzelf en anderen. Het kost hen vaak moeite om een relatie op te bouwen. Een pleegouder kan hierbij helpen, bijvoorbeeld door wat afstand te houden en een kind de gelegenheid te geven zelf het tempo te bepalen in het contact.

Hans, pleegvader:

“Davy was ons eerste pleegkind en heeft twee jaar lang bij ons gewoond. Je wordt je ineens heel erg bewust van je eigen gewoontes. Wij zijn bijvoorbeeld gewend om de badkamer ‘s morgens met de kinderen te delen en die vinden het heel gewoon om ons in ons blootje te zien. Dat wordt toch anders als er een pleegkind bij je in huis woont. Eigenlijk pasten we ons als vanzelf aan toen hij er eenmaal was. Ook met onze vaste oppas was het even wennen. De eerste tijd zijn we natuurlijk gewoon thuis gebleven en voordat we een avond weg gingen, is de oppas een keer langs geweest en heeft ze met Davy

Kun je met een pleegkind net zo omgaan als met een eigen kind?

Voor een pleegkind is het fijn om zo gewoon mogelijk mee te draaien in een pleeggezin. De meeste pleegkinderen geven aan dat zij niet willen opvallen en geen uitzonderingspositie willen. In principe gelden de regels die u voor uw eigen kinderen hanteert ook voor een pleegkind. Voor een pleegkind zijn deze regels en gewoonten in het pleeggezin niet altijd vanzelfsprekend. Het is daarom goed om duidelijke afspraken te maken.

gespeeld. We vonden het belangrijk dat hij zich zo snel mogelijk thuis zou voelen bij ons. Bij ieder pleegkind loop je tegen andere dingen aan.

Nu woont Michel bij ons. Michel is een jochie dat ontzettend druk was en onze eigen kinderen werden de eerste tijd bijna nog drukker dan hij. Die moesten duidelijk ook even aan de nieuwe situatie wennen.”

Naar welke school gaat een pleegkind en wie regelt dat?

School is een belangrijk onderdeel van een kinderleven. Wanneer het met een pleegkind goed gaat op school, is het prettig om niet van school te veranderen. Helaas is dat niet altijd mogelijk. Bij een plaatsing voor langere tijd is verandering van school minder ingrijpend dan bij kortdurende opvang. U hoeft een eventuele overplaatsing naar een andere school niet zelf te regelen. Maar wanneer u goede contacten heeft op de school van uw eigen kinderen, kunt u – in overleg met de hulperlener – een pleegkind ook zelf aanmelden en introduceren op school.

Franklin, crisisopvangouder:

“Die vanzelfsprekendheid die je met je eigen kinderen hebt, dat is met pleegkinderen anders. Ik kan hun gedrag minder goed inschatten. Bij onze eigen jongens voel ik veel sneller aan wanneer hen iets dwars zit.”

Kan een pleegkind naar de kinderopvang?

In overleg met de pleegouders wordt bekeken of kinderopvang haalbaar is en welk soort opvang dan het meest geschikt is (gastouders, kinderdagverblijf of oppas thuis). Omdat pleegkinderen al veel hebben meegemaakt, is fulltime kinderopvang meestal niet goed. Opvang gedurende een beperkt aantal dagdelen is voor veel pleegkinderen wel mogelijk. Bij crisisopvang is kinderopvang doorgaans niet wenselijk.

Moet je speciale dingen doen met een pleegkind?

Naast de dagelijkse zorg en opvoeding van het pleegkind, worden er ook extra dingen van pleegouders gevraagd. Een pleegkind heeft een bezoeksregeling met ouders en/of familie. Meestal bent u hier als pleegouder ook bij betrokken. Soms is extra begeleiding of therapie voor een pleegkind nodig. Zeker voor jonge kinderen spelen de pleegouders hierbij een rol; niet alleen praktisch bij het brengen en halen, maar ook in de persoonlijke begeleiding.

Is het erg als je je gaat hechten aan een pleegkind?

Het is vanzelfsprekend dat u een persoonlijke band opbouwt met een pleegkind. Het is belangrijk om u te realiseren dat de band met een pleegkind anders is dan met een eigen kind. Voor een pleegkind is het belangrijk te ervaren dat er ruimte is om een band met de eigen ouders te behouden, in welke vorm dan ook.

Wie ondersteunt de pleegouders?

Pleegouders worden zo goed mogelijk voorbereid op de komst van een pleegkind. Tijdens de plaatsing krijgen pleegouders begeleiding van een pleezorgbegeleider. De afspraken over de plaatsing en de begeleiding worden schriftelijk vastgelegd en regelmatig geëvalueerd. Bij specifieke problemen kan ook gespecialiseerde begeleiding geboden worden, bijvoorbeeld speltherapie. Vaak organiseren pleezorgorganisaties thema-avonden over actuele onderwerpen, zoals hechting, gedragsproblemen en omgaan met pubers. De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen (NVP) is een organisatie van en voor pleegouders. De NVP stimuleert de verbinding tussen en versterking van pleegouders, behartigt hun belangen en draagt bij aan kennisuitwisseling en –verspreiding over pleezorg-gerelateerde thema's. De NVP maakt het mogelijk om andere pleeggezinnen te ontmoeten voor het uitwisselen van informatie, kennis en ervaringen binnen uw eigen omgeving, maar ook in de rest van het land. Kijk voor meer informatie op: www.denvp.nl.

Verloopt een plaatsing altijd goed?

Over het algemeen verlopen plaatsingen goed. Het kan gebeuren dat het niet lukt met een kind in een pleeggezin. De plaatsing wordt dan afgebroken en er wordt een andere plek voor het kind gezocht. Dit kan voor alle betrokkenen een nare ervaring zijn.

Eline (11 jaar), eigen kind van pleegouders:

“Ik ben vrijdagmiddag vroeg uit school. Dan drink ik samen met mijn moeder een kop thee en heb ik haar even voor mij alleen. Lekker samen kletsen voordat de taxi Bram, mijn pleegbroertje, thuisbrengt.”

Ouders en familie van een pleegkind

Waarom kunnen ouders niet zelf voor hun kind zorgen?

Hebben pleegkinderen contact met hun ouders en familie?

Hoe wordt het contact tussen het pleegkind en zijn of haar ouders geregeld?

Hoe verloopt de samenwerking tussen ouders en pleegouders?

Wat zijn de rechten van ouders als hun kind bij pleegouders woont?

Kunnen ouders hun kind zomaar weghalen bij pleegouders?

Waarom kunnen ouders niet zelf voor hun kind zorgen?

Soms zijn de problemen thuis zo ernstig, dat er op korte termijn geen zicht is op een oplossing. Globaal zijn er twee oorzaken voor een uithuisplaatsing. Ten eerste kunnen de problemen van ouders zo groot zijn dat zij (tijdelijk) niet voor hun kind kunnen zorgen. Door financiële problemen, verslaving, ziekte of overlijden van één van de ouders kan een ouder de opvoeding soms niet meer aan. Er kan ook sprake zijn van kindermishandeling

of ernstige verwaarlozing. Ten tweede kunnen de problemen van een kind de aanleiding vormen. Gedragsproblemen van het kind of de zorg voor een kind met een beperking kunnen een te zware belasting voor ouders en de rest van het gezin zijn. Of een jongere loopt van huis weg na ruzie met de ouders. Vaak is er sprake van een combinatie van problemen.

Hebben pleegkinderen contact met hun ouders en familie?

Ouders blijven altijd een rol spelen in het leven van een pleegkind. Contact met de eigen ouders en familie is belangrijk voor een pleegkind en wordt ook gestimuleerd. Dit kan variëren van telefonisch contact of een bezoek van ouders bij de pleegouders thuis, tot logeren bij de ouders of bij een ander familielid.

Ron, hulpverlener bij een Centrum voor Jeugd en Gezin:

problemen en liep tegen haar eigen grenzen aan. 'Als ik maar even wat hulp krijg om er weer bovenop te komen, komt alles wel goed', dacht ze. Samen hebben we de problemen en mogelijkheden op een rij gezet. Zo hebben we met de gemeente en met haar werkgever gepraat of er financiële regelingen te treffen waren, waardoor ze haar schulden af kon gaan betalen. Haar zus bleek bereid om de kinderen na school een paar uurtjes op te vangen. Alles leek in kunnen en kruiken, totdat ze me op een dag huilend opbelde: ze kon het niet meer aan. Na een moeilijk gesprek heeft ze toen besloten dat het goed zou zijn als haar twee jongste kinderen tijdelijk naar een

"Leon en Lucas, een tweeling van 7 jaar, wonen sinds een half jaar in een pleeggezin. Hun moeder, Monica, heeft destijds zelf onze hulp ingeroepen. Ze was net gescheiden, had vier jonge kinderen, zat in grote financiële

Hoe wordt het contact tussen het pleegkind en zijn of haar ouders geregeld?

Om het contact zo goed mogelijk te laten verlopen, maken alle betrokken partijen vooraf afspraken. Afhankelijk van de situatie vindt het contact bij de pleegouders thuis of op een neutrale locatie plaats. Soms gaat het pleegkind bij de ouders thuis op bezoek of blijft daar een weekend logeren. Voor een pleegkind kan het ook heel belangrijk zijn om met broers, zussen, grootouders of andere familieleden contact te houden. Ook over die contacten worden vooraf afspraken gemaakt.

Hoe verloopt de samenwerking tussen ouders en pleegouders?

Een goede communicatie en samenwerking zijn voor het pleegkind heel belangrijk. Ouders houden een belangrijke rol in het leven van hun kind. Wanneer de pleegouders familie of bekenden van de ouders zijn, liggen de verwachtingen vaak anders dan wanneer ouders en pleegouders elkaar niet kennen. Familie en bekenden hebben meestal meer zicht op de problemen van ouders en voelen zich directer betrokken. De pleegzorgbegeleider helpt bij het bespreken van de wederzijdse verwachtingen en het maken van afspraken. Steeds vaker worden ouders en pleegouders gezamenlijk uitgenodigd voor een kennismaking en evaluatiegesprekken. De invulling van de ouderrol hangt af van de problemen en het soort plaatsing. Zeker wanneer het de bedoeling is dat een pleegkind weer bij de eigen ouders gaat wonen, zullen de contacten intensief zijn. Pleegouders kunnen ouders helpen door hen te informeren en te betrekken bij belangrijke beslissingen en gebeurtenissen in het leven van het kind. Aan de andere kant kunnen pleegouders een pleegkind stimuleren om bijvoorbeeld voor verjaardagen en andere bijzondere momenten iets speciaals voor de ouders te doen.

Rosita, moeder van Melvin (6 jaar):

pleeggezin zouden gaan. Het was voor Monica natuurlijk een enorme stap om toe te geven dat ze de opvoeding van haar kinderen niet aankon. Toen we een pleeggezin voor Leon en Lucas hadden gevonden, werd ze steeds betrokken bij de besprekingen. Het contact tussen Monica en de pleegouders is van het begin af goed geweest. Monica heeft een heel duidelijke rol in de opvoeding van haar kinderen. Ondertussen gaat het weer een stuk beter met haar. Hoewel ze de tweeling het liefst weer thuis heeft, ziet ze in dat dit nu nog niet in het belang van de kinderen zou zijn.”

“De eerste keer dat ik Melvin opzocht bij zijn pleegouders was ik stiknervuus. Ik wist niet wat ik moest zeggen. Zijn pleegouders hadden zijn schoolschrift klaargelegd en Melvin heeft me laten zien wat hij allemaal geleerd had. Dat brak het ijs.”

Wat zijn de rechten van ouders als hun kind bij pleegouders woont?

Ouderschap is het exclusieve recht van ouders en dat is niet overdraagbaar. Bij pleegzorg neemt de pleegouder de opvoeding over. Ouders hebben recht op informatie over hun kind. Daarnaast worden ouders betrokken bij het opstellen van het Plan van Aanpak. Hierin worden termijnen en doelen van de hulpverlening en de afspraken vastgelegd, bijvoorbeeld over een bezoeksregeling.

Kunnen ouders hun kind zomaar weghalen bij pleegouders?

Het is niet de bedoeling dat een kind zonder afspraak bij de pleegouders wordt weggehaald. In het Plan van Aanpak worden afspraken over termijnen en het doel van de plaatsing vastgelegd. Wijzigingen in het Plan van Aanpak worden met alle betrokkenen besproken. Bij een vrijwillige plaatsing die korter dan een jaar duurt, kan een ouder zijn of haar kind zonder toestemming weghalen bij de pleegouders. Wanneer een pleegkind bij een vrijwillige plaatsing langer dan een jaar bij pleegouders woont, kunnen pleegouders gebruik maken van het blokkaderecht. Dit betekent dat een ouder aan de pleegouder(s) moet vragen het kind weer zelf te mogen verzorgen. Stemt een pleegouder hier niet mee in, dan moet de ouder aan de rechtbank toestemming vragen. Tot de rechtbank een beslissing heeft genomen, kunnen pleegouders terugplaatsing blokkeren. Het blokkaderecht geldt ook wanneer een gecertificeerde instelling de voogdij heeft.

Wanneer er sprake is van een ondertoezichtstelling, is het gezag van de ouder(s) beperkt en bepaalt de jeugdbeschermer wanneer een kind weer bij de ouders gaat wonen. Wanneer een kind langer dan een jaar bij pleegouders woont, moet de jeugdbeschermer toestemming vragen aan de rechter voor de beëindiging van een plaatsing in het pleeggezin.

Yvette, pleegmoeder:

“Met school hebben we afgesproken dat Ivy, onze pleegdochter, voor Moederdag twee presentjes maakt: één voor haar moeder en één voor mij.”

Afscheid

Wanneer stopt pleegzorg?

Waar gaan kinderen heen als een plaatsing is afgelopen?

Is het moeilijk als een kind vertrekt?

Blijft er contact met pleegkinderen na een plaatsing?

Wanneer stopt pleegzorg?

Er kan om verschillende redenen een einde komen aan pleegzorg. Bijvoorbeeld als er geen hulp meer nodig is omdat het kind terug naar huis kan. Als een pleegkind 18 jaar wordt, is het meerderjarig. Een eventuele jeugdbeschermingsmaatregel eindigt dan. Pleegzorg loopt standaard door tot 21 jaar (tenzij pleegkinderen of pleegouders dat niet willen) en kan –mocht dat nodig zijn– verlengd worden tot 22 of 23 jaar.

Pleegzorg boven de 18 jaar is altijd vrijwillig. Bij pleegzorg voor een meerderjarig pleegkind, zorgt de pleegzorgorganisatie voor begeleiding van de pleegouders en de jongere en voor een pleegvergoeding voor de pleegouders.

Waar gaan kinderen heen als een plaatsing is afgelopen?

Pleegzorg is erop gericht om het kind te herenigen met de ouders. Veel kinderen zullen dus teruggaan naar hun ouders. Als dat niet mogelijk is, wordt opnieuw bekeken wat de beste plek is. Als een kind specifieke problemen heeft, kan het naar een behandelgroep of begeleid gaan wonen. Als het kind uit een crisisopvanggezin vertrekt, kan het ook naar een pleeggezin voor langere tijd gaan.

Is het moeilijk als een kind vertrekt?

Pleegzorg is in principe tijdelijk. Afscheid nemen van een pleegkind is onvermijdelijk. Vooral pleegouders die aan tijdelijke opvang doen, nemen vaak afscheid. Als een kind bij u in huis heeft gewoond en er een band is ontstaan, kan afscheid nemen moeilijk zijn.

Marianne, pleegmoeder:

“Afscheid nemen hoort bij pleegzorg, maar toen mijn pleegdochter Anne terug ging naar haar moeder had ik het daar heel moeilijk mee. Ik vond haar moeder nog te onzeker en zag het bij wijze van spreken al misgaan. Als ik er vertrouwen in heb dat het weer goed gaat thuis, is het afscheid nemen een stuk makkelijker voor me.”

Blijft er contact met pleegkinderen na een plaatsing?

Het is niet standaard dat er na vertrek contact met pleegkinderen blijft, maar soms gebeurt het wel. Als het pleegkind en de pleegouders beiden contact willen houden, is dit uiteraard geen probleem.

Kyra, pleegmoeder:

“Als crisisgezin krijg je natuurlijk steeds andere kinderen in huis. Soms houd je contact met kinderen, maar meestal niet. Eigenlijk vind ik dat ook logisch. Zo’n crisisperiode is voor een pleegkind natuurlijk heftig en gaat met veel

emoties en grote veranderingen gepaard. En ook al heeft zo’n kind het dan fijn in ons gezin, er gebeurt toch ontzettend veel. Als een kind bij ons weggaat, gaat het vaak naar een pleeggezin voor langere tijd, naar een andere vorm van opvang of terug naar huis. Het kind heeft dan al z’n energie nodig om in die nieuwe situatie weer te wennen. Ik kan me ook voorstellen dat zo’n crisisperiode een tijd is die kinderen snel weer willen vergeten. Dat blijkt ook in praktijk. Wij geven aan dat een kind altijd welkom is en soms komt er nog wel eens eentje langs. Dat is leuk, maar als ze niet komen is het ook goed. Afscheid nemen hoort erbij.”

Zakelijke en juridische informatie

Hoe is pleegzorg georganiseerd en met wie krijg ik te maken als pleegouder?

Wat is het verschil tussen een vrijwillige en een justitiële plaatsing?

Krijgt een pleegkind de achternaam van de pleegouders?

Worden de kosten die een pleegouder maakt vergoed?

Is een pleegkind verzekerd?

Wat zijn de rechten en plichten van pleegouders?

Met wie krijgt een pleegouder te maken?

De gemeente is verantwoordelijk voor het besluit dat een kind in een pleeggezin wordt geplaatst. Daarnaast heeft de rechter de bevoegdheid om een kind uit huis te plaatsen en te kiezen voor pleegzorg. Dan wordt er een jeugdbeschermer van een gecertificeerde instelling aangesteld. Als pleegouder heeft u vooral te maken met een pleegzorgorganisatie. Pleegzorg wordt uitgevoerd door (regionale) organisaties. Deze geven voorlichting, werven nieuwe pleegouders, bereiden hen voor op het pleegouderschap, bemiddelen bij het plaatsen van pleegkinderen en ondersteunen en begeleiden pleegouders gedurende de plaatsing. De pleegzorgorganisatie informeert de gemeente of de jeugdbescherming over de voortgang van de pleegzorgplaatsing.

Wat is het verschil tussen een vrijwillige en een justitiële plaatsing?

Als een ouder zelf hulp zoekt en ermee instemt dat zijn of haar kind bij pleegouders gaat wonen, is er sprake van een vrijwillige plaatsing. De ouder behoudt het ouderlijk gezag over het kind en wordt bij belangrijke beslissingen betrokken. Als de kinderrechter beslist dat een ouder niet meer (volledig) verantwoordelijk kan zijn voor zijn of haar kind en het kind tijdelijk niet meer thuis kan wonen, spreken we van een justitiële plaatsing. Er zijn twee mogelijkheden:

1. Een ondertoezichtstelling (OTS): hierbij houdt de ouder het gezag over het kind. Het kind en de ouders krijgen begeleiding van een jeugdbeschermer. Belangrijke beslissingen mogen de ouders niet meer alleen nemen, maar moeten ze eerst bespreken met hun jeugdbeschermer. De jeugdbeschermer kan in het belang van het kind zelf beslissingen nemen, bijvoorbeeld over het starten van therapie of het veranderen van school. Bij een OTS wordt jaarlijks beslist of de OTS en de uithuisplaatsing worden verlengd.
2. Voogdij: daarbij geeft de rechter de verantwoordelijkheid voor de opvoeding (het 'wettelijk gezag') aan iemand anders. Dit is meestal een gecertificeerde instelling, die dan een jeugdbeschermer aanwijst.

Anita, crisisopvangmoeder:

“Bij een crisisopvangplaatsing krijgen we een extra toeslag. Kinderen in een crisissituatie hebben meestal helemaal niets bij zich. Denk alleen al aan kleding en schoenen. Dat loopt snel in de papieren.”

Krijgt een pleegkind de achternaam van de pleegouders?

Officieel houdt een pleegkind de eigen achternaam. In principe is pleegzorg tijdelijk en in eerste instantie wordt bekeken of een kind uiteindelijk weer thuis kan gaan wonen.

Worden de kosten die een pleegouder maakt vergoed?

Wanneer er sprake is van een officiële pleegzorgplaatsing (o.b.v. een pleegcontract met een pleegzorgorganisatie) ontvangen pleegouders een pleegvergoeding. Deze vergoeding is in principe kostendekkend en wordt niet als inkomen aangemerkt. De hoogte van de vergoeding is afhankelijk van de leeftijd van een pleegkind. Een toeslag is mogelijk indien pleegouders extra kosten maken bij crisisopvang, voor de zorg voor een kind met een beperking of wanneer er drie of meer pleegkinderen in een gezin wonen. Ook kunnen bijzondere kosten in voorkomende gevallen worden vergoed.

Verlofregeling

De Wet Arbeid en Zorg regelt een scala aan verlof- en uitkeringsrechten. Meer informatie staat op de site: www.rijksoverheid.nl. Voor pleegouders zijn met name de volgende twee verlof regelingen van belang:

1. Kortdurend zorgverlof geeft de werknemer recht op verlof voor de verzorging van thuiswonende, zieke (pleeg)kinderen of partner. De duur van het verlof is per kalenderjaar maximaal tweemaal de arbeidsduur per week. De werkgever betaalt voor de periode dat de werknemer zorgverlof opneemt ten minste 70% van het salaris door.

2. Pleegzorgverlof: pleegouders die een pleegkind in hun gezin opnemen kunnen onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor adoptieverlof. Het moet bij de plaatsing duidelijk zijn dat het kind duurzaam in het pleeggezin opgenomen wordt. Pleegzorgverlof geeft recht op vier weken bindingsverlof. Dit verlof kan opgenomen worden vanaf vier weken voor de dag van plaatsing van het pleegkind, maar in elk geval binnen tweentwintig weken na plaatsing. Tijdens het adoptieverlof heeft de werknemer geen recht op loon, maar wel op een uitkering via het UWV.

Is een pleegkind verzekerd?

Een pleegkind moet verzekerd zijn tegen ziektekosten en schade. De zorgverzekering voor minderjarigen is gratis. Over een aanvullende zorgverzekering moeten afspraken gemaakt worden. In eerste instantie wordt bekeken of een pleegkind meeverzekerd kan worden bij de (pleeg)ouders. Wanneer dit niet mogelijk is, overleggen de pleegzorgorganisatie en de jeugdbescherming over een oplossing.

Wat zijn de rechten en plichten van pleegouders?

Pleegouders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse zorg en opvoeding van een pleegkind. Zij bieden een pleegkind een stabiele en veilige plek. Voor de uitvoering van deze taak hebben pleegouders recht op informatie, begeleiding, noodhulp via een 24-uurs bereikbaarheidsdienst en een onkostenvergoeding. Pleegouders hebben instemmingsrecht bij het hulpverleningsplan dat wordt opgesteld voor het pleegkind. Wanneer pleegouders tenminste een jaar voor een pleegkind hebben gezorgd, geldt het blokkaderecht. Daar staat tegenover dat pleegouders de plicht hebben om samen te werken met de pleegzorgorganisatie en mee te werken aan contacten met de ouders van een pleegkind. Pleegouders hebben geen formele zeggenschap over een pleegkind. Voor veel formele beslissingen is instemming van de ouders of de jeugdbescherming noodzakelijk, bijvoorbeeld voor medische behandeling, schoolkeuze en het aanvragen van een paspoort. Afspraken tussen de pleegouder en de pleegzorgorganisatie worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst of pleegcontract.

Dion (7 jaar), pleegkind:

“Ik heet Dion Waterval, maar bij mijn pleegouders neem ik de telefoon op met Dion de Wit. Anders denken veel mensen dat ze verkeerd verbonden zijn en moet ik zoveel uitleggen.”

Adressen en informatie

De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen is een plaats voor pleeggezinnen: een plaats waar kennis, ervaring en inspiratie rondom pleeggezinnen wordt samengebracht. Samen zorgen we ervoor dat pleeggezinnen kunnen doen waar zij goed in zijn: een fijne plek bieden waar kinderen zich kunnen ontwikkelen. De NVP vereenvoudigt het complexe pleegzorgsysteem door op te komen voor de belangen van pleeggezinnen bij politici, beleidsmakers en organisaties. Ook bieden we hulp en advies in onze pleegzorg-helphdesk. We maken ontmoetingen tussen pleeggezinnen mogelijk voor onderlinge uitwisseling, herkenning en ondersteuning. Kijk voor meer informatie op www.denvp.nl.

BIJ ONS is een onafhankelijk tijdschrift voor pleeggezinnen en gezinshuizen. Het biedt (aanstaande) pleegouders en gezinshuisouders ervaringsverhalen, ondersteuning en deskundigheidsbevordering. Het tijdschrift wordt gemaakt door mensen die zelf betrokken zijn bij de zorg voor kinderen die (tijdelijk) niet bij hun ouders kunnen opgroeien. BIJ ONS verschijnt in één pakket met de WAT?!, hét tijdschrift voor en door jongeren met een ander thuis. Beide tijdschriften komen jaarlijks vier keer op papier en twee keer online uit. Kijk voor meer informatie op www.bijonspleegzorg.nl.

De WAT?! - Wonen met een AnderThuis - is hét blad voor en door jongeren in pleeggezinnen en gezinshuizen. Het is een ervaringstijdschrift, met als doel herkenning, erkenning en lotgenotencontact. De inhoud wordt bepaald en samengesteld door een jongerenredactie, onder begeleiding van een (volwassen) hoofdredacteur. De redactie put uit eigen ervaringen bij het vaststellen van de onderwerpen. De artikelen gaan over (actuele) onderwerpen die de jongeren raken of waarover ze meer willen weten. Daartoe houden de jongeren interviews en schrijven ze ook zelf korte bijdragen. Kijk voor meer informatie op www.watkrant.nl.

Pleegzorg Nederland is een samenwerkingsverband van (regionale) pleegzorg-organisaties. Kijk voor meer informatie en contactgegevens op www.pleegzorg.nl of mail aan info@pleegzorg.nl.